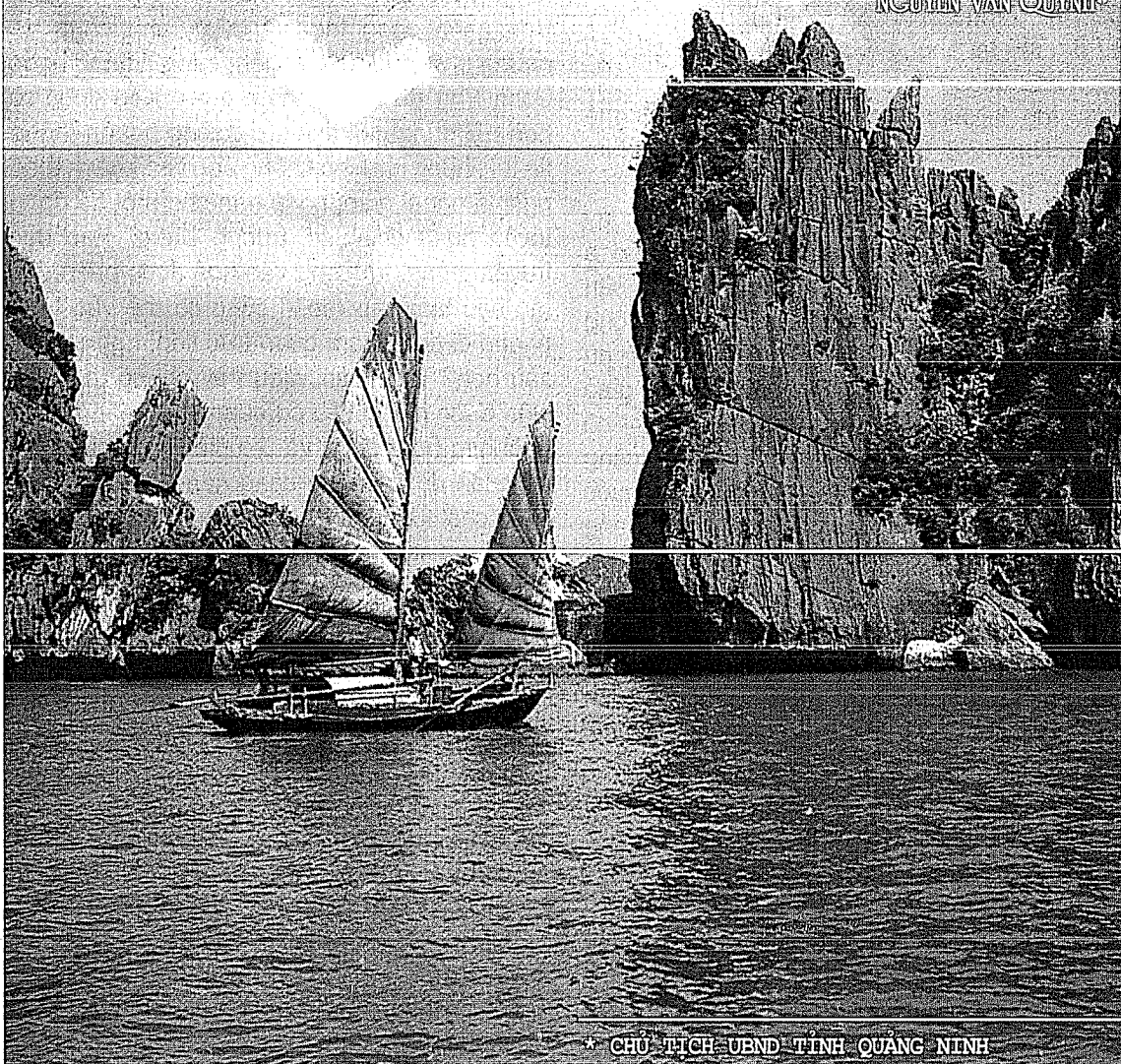

ĐỊNH HƯỚNG KHAI THÁC, PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN THIÊN NHIÊN THẾ GIỚI VỊNH HẠ LONG Trước mắt và lâu dài

NGUYỄN VĂN QUỲNH

Vịnh Hạ Long là một thắng cảnh thiên nhiên đẹp nổi tiếng của Việt Nam, đã được UNESCO hai lần công nhận là Di sản thiên nhiên thế giới bởi giá trị nổi bật toàn cầu về cảnh quan tự nhiên và địa mạo, địa chất. Đó là sự kiện quan trọng có ý nghĩa hết sức to lớn về chính trị - kinh tế và văn hoá của tỉnh ta, đồng thời khẳng định tiềm năng to lớn và vị thế quan trọng đặc biệt của di sản Vịnh Hạ Long trong công cuộc phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Là một thắng cảnh rộng lớn, mang rõ tính đặc thù biển, đảo, có vị trí chiến lược quan trọng, nằm giữa vùng động lực phát triển kinh tế phía Bắc Việt Nam, lại chứa đựng nhiều tiềm năng giá trị đặc biệt quan trọng, Vịnh Hạ Long không chỉ có những lợi thế to lớn về phát triển giao thông, cảng biển, đánh bắt nuôi trồng hải sản... mà còn có tiềm năng hết sức to lớn để phát triển một ngành kinh tế du lịch, dịch vụ đa dạng và phong phú. Có thể nói, thiên nhiên đã rất hào phóng dành tặng cho Quảng Ninh, vùng đất phen dậu Đông Bắc Tổ quốc nhiều lợi thế, tài nguyên to lớn, đủ điều kiện để xây dựng, phát triển Quảng Ninh trở thành "Một tỉnh giàu đẹp" như Chủ tịch Hồ Chí Minh lúc sinh thời từng mong muốn. Bên cạnh mỏ than vàng đen lớn nhất đất nước với trữ lượng hàng chục tỷ tấn là di sản thiên nhiên thế giới Vịnh Hạ Long đang ẩn chứa nhiều giá trị tiềm năng to lớn, để chúng ta có thể sử dụng, khai thác phục vụ đắc lực cho sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và địa phương. Thực tế thời gian qua, nhất là sau khi sau khi Vịnh Hạ Long trở thành di sản thiên nhiên thế giới, vùng đất Hạ Long - Quảng Ninh như vườn mình thức dậy, với nhiều kỳ tích đạt được về phát triển kinh tế - xã hội. Một trong những yếu tố tác động quan trọng đến sự phát triển đó chính là vai trò ảnh hưởng tích cực của di sản Vịnh Hạ Long, mà trước hết phải kể đến kết quả sự dịch chuyển tỉ trọng phát triển của một số ngành kinh tế như du lịch, dịch vụ, thương mại... vốn trước đây còn mờ nhạt, nay đã và đang trở thành những mũi nhọn trong cơ cấu phát triển kinh tế của địa phương. Cũng theo đó, một số dự án phát triển về giao thông, cảng biển, đánh bắt nuôi trồng hải sản, đặc biệt là những dự án phát triển về cơ sở hạ tầng đô thị, du lịch, dịch vụ vui chơi giải trí trong khu vực Vịnh Hạ Long và vùng phụ cận nhằm khai thác

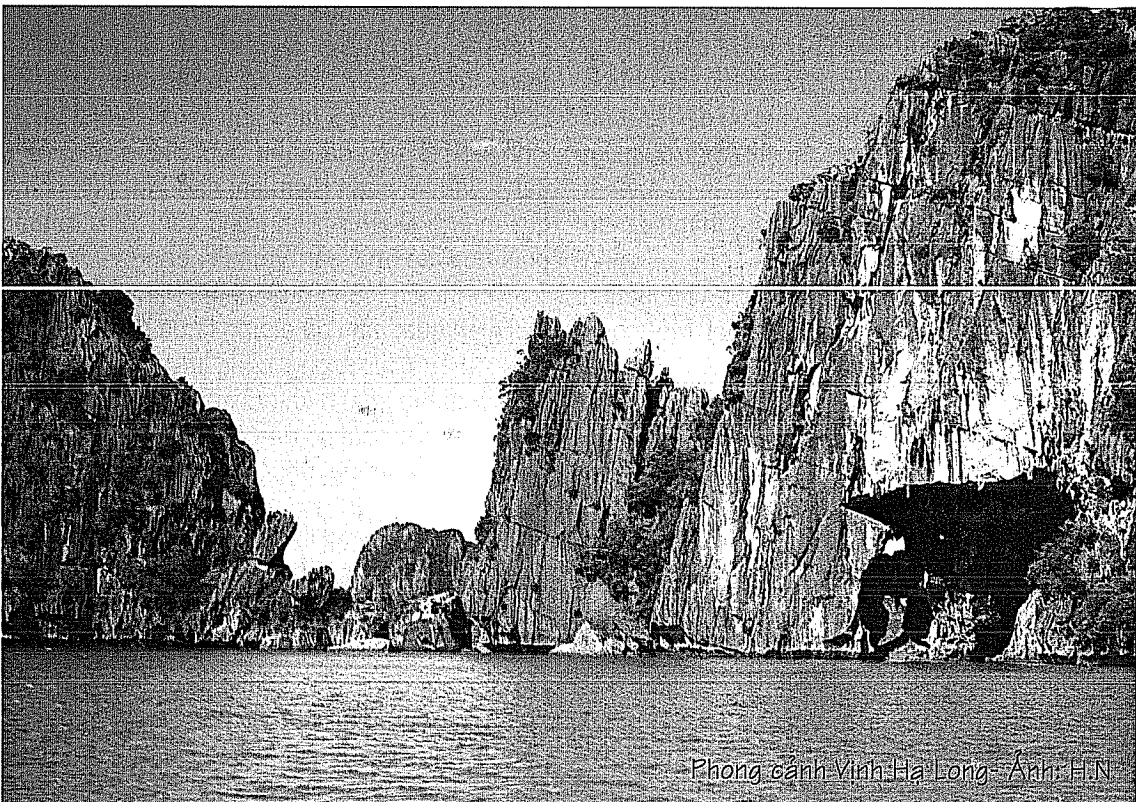
triệt để tiềm năng thế mạnh của di sản bước đầu cũng đã mang lại những hiệu quả to lớn về kinh tế - xã hội. Có thể khẳng định rằng, với vị thế tiềm năng quan trọng của mình, di sản Vịnh Hạ Long đã có tác động tích cực không nhỏ đến bức tranh toàn cảnh về phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, kể cả trước mắt và lâu dài. Từ nhận thức đó, những năm qua, Đảng bộ và chính quyền tỉnh Quảng Ninh đã hết sức coi trọng việc bảo vệ giữ gìn, khai thác phát huy giá trị của di sản Vịnh Hạ Long để phục vụ cho các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội. Quan điểm của Tỉnh uỷ, UBND tỉnh Quảng Ninh về định hướng khai thác phát huy giá trị di sản Vịnh Hạ Long được xác định rõ là: "Việc bảo vệ các giá trị đặc biệt của di sản cần phải đi đôi với chú trọng đầu tư khai thác một cách tổng hợp, triệt để và hợp lý các tiềm năng thế mạnh của di sản. Mọi dự án phát triển có liên quan đến Vịnh Hạ Long phải được đặt trong mối quan hệ giữa các yếu tố cảnh quan, môi trường và thiên nhiên trên cơ sở tôn trọng nguyên tắc bảo tồn các giá trị của di sản". Thực tế một số dự án hiện đang được triển khai trong khu vực Hạ Long như: Cảng Cái Lân, cầu Bãi Cháy, cảng du lịch Cái Dăm, cảng du lịch - thương mại Hòn Gai, đặc biệt các dự án phục vụ du lịch - dịch vụ như: Tuần Châu, Hoàng Gia, Vân Đồn và các dự án tu bổ tôn tạo hang động, bãi tắm vui chơi giải trí trong vùng trung tâm di sản thiên nhiên thế giới Vịnh Hạ Long, bước đầu đạt hiệu quả to lớn thiết thực về kinh tế - xã hội, đã phần nào chứng minh tính đúng đắn về quan điểm chỉ đạo trên của chính quyền tỉnh Quảng Ninh trong vấn đề khai thác phát huy giá trị di sản Vịnh Hạ Long.

Tuy nhiên, cũng phải nhìn nhận rằng, trong thời gian qua, mặc dù chúng ta đã đạt được khá nhiều thành tựu trong công tác bảo tồn khai thác phát huy giá trị khu di sản, góp phần quan trọng làm biến đổi cơ bản diện mạo kinh tế - xã hội của địa phương, đặc biệt là ở khu vực thành phố Hạ Long và những vùng lân cận. Song thực tế, tiềm năng phát triển của di sản Vịnh Hạ Long, nhất là về lĩnh vực du lịch còn rất lớn, mà chúng ta chưa có điều kiện khai thác được nhiều, có mặt đã khai thác nhưng chưa hợp lý, phạm vi không gian khai thác còn hẹp, sản phẩm du lịch Vịnh Hạ Long chưa thực sự phong phú và hấp dẫn. Trong những năm tới, trong xu thế tăng trưởng mạnh mẽ của du lịch nói chung,

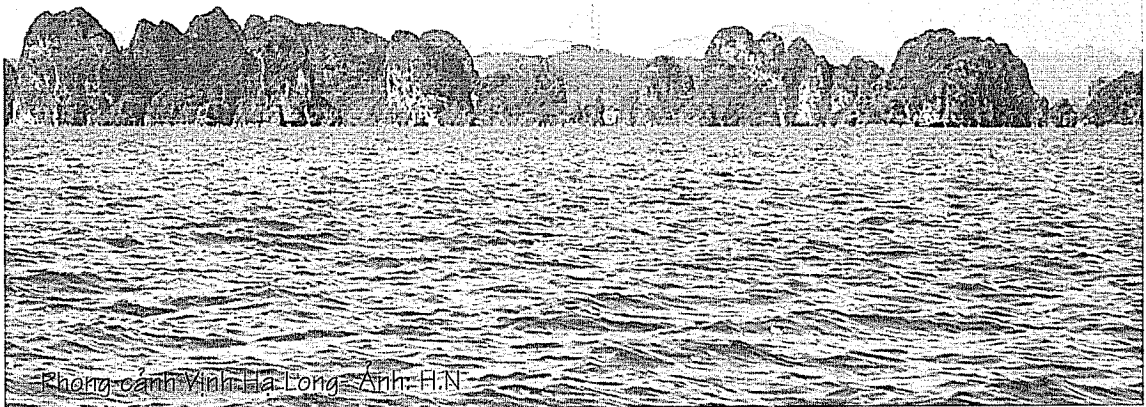
khi cơ sở hạ tầng được cải tạo tốt, việc đi lại thuận tiện hơn, thị trường du lịch được mở rộng trong và ngoài nước, việc tổ chức khai thác phát huy giá trị Vịnh Hạ Long đặc biệt về du lịch sẽ đặt ra những yêu cầu cao hơn. Trước tình hình đó, ngay từ bây giờ, Quảng Ninh phải chuẩn bị tốt về mọi mặt để thu hút và đáp ứng yêu cầu phát triển du lịch, cả về trước mắt cũng như lâu dài. Mà trước hết cần phải xác định rõ định hướng khai thác các giá trị di sản một cách cụ thể và hợp lý.

Xuất phát từ tình hình thực tế, trong những năm tới, việc tổ chức khai thác phát huy giá trị di sản Vịnh Hạ Long cần phải lựa chọn hướng phát triển phù hợp. Hiện nay, có rất nhiều loại hình du lịch như nghỉ dưỡng, tham quan, nghiên cứu, hội thảo, vui chơi giải trí, trong các khu du lịch trên thế giới, nhưng đối với một vùng di sản cần bảo tồn và một vùng có tiềm năng kinh tế tổng hợp như Vịnh Hạ Long, việc lựa chọn "công thức" phát triển bền vững cho khu vực này là hết sức đúng đắn. Về định hướng khai thác phát huy giá trị di sản Vịnh Hạ Long trước mắt và tương lai, tỉnh Quảng Ninh sẽ cơ bản thực hiện theo hướng qui hoạch bảo tồn, khai thác phát huy giá trị di sản đến năm 2020 đã

được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Đồng thời, để có thể khai thác phát huy tối đa được các nguồn tiềm năng, thế mạnh tổng hợp của khu vực Vịnh Hạ Long vào phát triển các mục tiêu kinh tế - xã hội chung của tỉnh, chúng ta cần phải thực hiện phối hợp tốt một số quy hoạch, định hướng phát triển vùng, ngành có liên quan đến Vịnh Hạ Long như: Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội Quảng Ninh (1996 - 2010), quy hoạch tổng thể phát triển khu vực du lịch Vịnh Hạ Long - Cát Bà đến năm 2010, quy hoạch tổng thể thành phố Hạ Long đến năm 2010, quy hoạch phát triển kinh tế biển Quảng Ninh đến năm 2010, quy hoạch phát triển giao thông - cảng biển Quảng Ninh đến năm 2010, quy hoạch phát triển thủy sản... Trước mắt, để kịp thời phục vụ khách tham quan du lịch Vịnh Hạ Long, cần ưu tiên một số vấn đề đầu tư khai thác vào các hạng động tiêu biểu, các bãi tắm, khu vui chơi giải trí và du lịch sinh thái, văn hoá trong khu vực di sản, thực hiện tốt một số dự án thành phần của Bảo tàng Sinh thái Hạ Long. Trong tương lai, hướng khai thác phát huy giá trị di sản sẽ thực hiện theo "quy hoạch phân vùng chức năng" nhằm làm tăng giá trị các cụm di sản, có kế hoạch khai

Phong cảnh Vịnh Hạ Long - Ảnh: HN

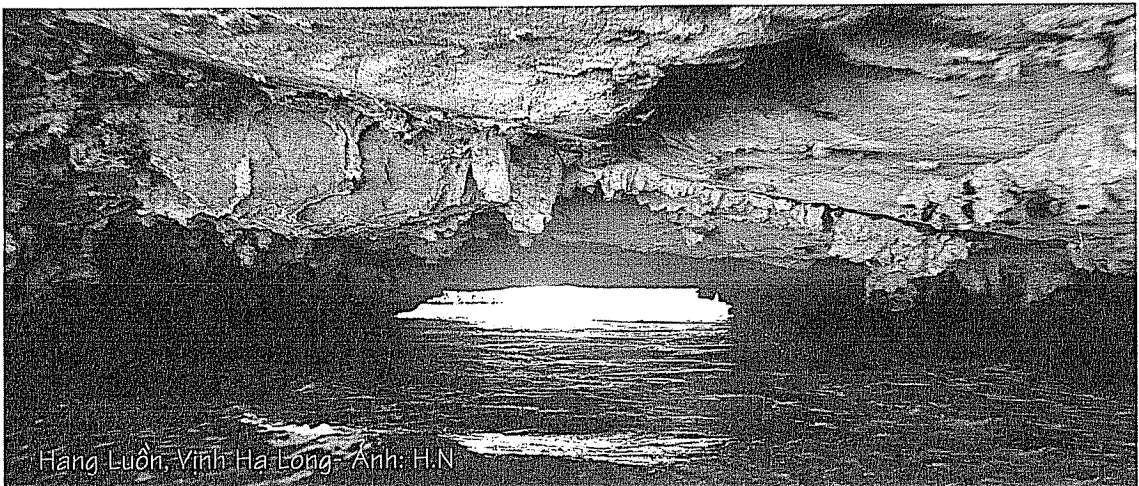
Phong cảnh Vịnh Hạ Long - Ảnh: H.N

thác một cách hợp lý và hiệu quả các giá trị nổi bật trong từng cụm di sản, coi cả khu di sản là một vùng công viên tự nhiên biển rộng lớn bao gồm các giá trị đa dạng, trong đó có các khu công viên nhỏ với các đặc trưng, chức năng riêng biệt. Về lâu dài, việc khai thác di sản, tỉnh Quảng Ninh sẽ thực hiện theo chủ trương của Chính phủ là "lấy di sản nuôi di sản" nhằm giảm nhẹ gánh nặng đối với Chính phủ trong việc chi phí cho bảo tồn di sản, việc khai thác giá trị di sản cũng cần hiểu theo nghĩa là làm tăng thêm hiểu biết về giá trị di sản thông qua con đường đem di sản đến mọi người.

Với những nỗ lực trong công tác quản lý - khai thác phát huy giá trị Vịnh Hạ Long trong

thời gian qua, đặc biệt là từ khi Vịnh Hạ Long trở thành di sản thiên nhiên thế giới, từ những kết quả, kinh nghiệm và định hướng phù hợp đúng đắn trong việc sử dụng khai thác phát huy giá trị di sản, mà tỉnh Quảng Ninh đang từng bước triển khai thực hiện, chúng ta tin tưởng rằng: Di sản Vịnh Hạ Long, một tài sản quý giá không chỉ của dân tộc Việt Nam mà còn là tài sản có giá trị toàn cầu được cả thế giới biết đến sẽ tiếp tục được giữ gìn và khai thác phát huy có hiệu quả, ngày càng phục vụ đắc lực cho sự nghiệp xây dựng, phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và cả nước.

N.V.Q

Hang Luồn, Vịnh Hạ Long - Ảnh: H.N